

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele 2015. szeptember

Klein Ibolya (1968–2015)

Futótűzként, hihetetlen szomorúságot okozva terjedt a hír: Ibi örökre elment. Zalaegerszegen született, Zalában nőtt föl, ott él ma is a családja. A Kecskeméti Óvónőképzőt befejezve Kecskeméten telepedett le és a Corvina Óvoda Ifjúság úti óvodájában dolgozott óvónőként mindaddig, amíg a betegségére fény nem derült. Tűzről pattant óvó néni volt, aki szívügyének tekintette a környezeti nevelést. Kolléganőit, a rábízott gyerekeket és a szüleiket mind mozgósítani igyekezett az „ügy” iránt, megszerettette a projektpedagógia módszereit, lelkesen szervezte a Környezetvédő és Tudatos Fogyasztó című konferenciákat. Nem véletlen, hogy óvodájuk a Körlánc bázisóvodájává vált, majd Örökös Zöld Óvoda címet kapott 2013-ban. Ibi méltán büszke volt az eredményekre, sokat tett értük. Láttam őt az óvodájában, láttam vendégül látni környezeti nevelőket, ismertem szervezőként, kreatív, játékos társként, nyílt vitapartnerként, barkácsoláskor mesterként... Mindig optimistán, mosolygósan, de mély érzéseket is vállalva volt köztünk. Aztán tavaly tavasszal hosszas küzdelembe fogott. Az életéért tette. Élni akart. Amikor meglátogattam a kórházban, tréfálkozva a parókáját mutatta, meg az óvodásai által küldött gyógyító rajzgyűjteményt, és csak körtére vágyott – szereztem neki... Mesélt az életéről, a terveiről, a várható beavatkozásokról... Bizakodott. Féltettem, de ő bátorított. Elhittem neki, hogy sikerülni fog, meg fog gyógyulni.

A tegnapi hír hallatán megrendülten vettem tudomásul, hogy Ibivel nem találkozom többé. Az emléke ugyan megmarad, a hatása tovább él. Referenciaintézményes múltunk a Dél-Alföldön, a 2012-es „Utak a fenntarthatósághoz” MKNE jubileumi konferencia előkészületei, a 2013-ban Ibi által szervezett kecskeméti OT, az óvodájának látogatása, a csoportszobája melegsége, izgalmas életet sejtető berendezése, a vendégeknek járó finom falatok és szép idézetek, a Zöld Zugoly közös élményei, a kecskeméti konferenciák szervezése, a zöld óvodával kapcsolatos szakmai munkák...

A következő választmányi összejövetelel Ibi széke üres marad. Nehéz búcsúzni Tőle.

Saly Erika

Drága Ibolya!

Először, amikor kaptam tőled egy rövid üzenetet, hogy valami egészségügyi problémád van, és nem biztos, hogy a Zöld Zugoly idejére felépülsz, bevallom, az első gondolatom az volt, hogy kifogást keresel arra, hogy visszaléphess. Azután jött a döbbenet, hogy bizony baj van, és nem is kicsi. Azóta is szégyellem a feltételezésemet.

Csatlakozásoddal 2011-ben jelentősen megerősödött a Zöld Zugoly csapata. A belőled áradó energia, jókedv, a másokat is felvidító nevetésed, a közös éneklések a tábortúznál és a helyi népdalkörrel, mind-mind az összetartozásunkat erősítették. Szárnyaid alá vetted a zöLDÖK-ös lányaimat, akik a mai napig együtt kézműveskednek különböző rendezvényeken, és ebben neked vitathatatlan szereped van. Egy különleges ajándékot kaptak tőled, a jókedvű, kreatív és a szeretettel végzett közös munka örömét.

A Művészetek Völgye idején a házunkat étellel töltötted meg, nélküled üres, de amit tőled tanultunk, az örökre velünk marad.

Tavasszal, amikor meglátogattunk, olyan jól néztél ki az öcsi frizuráddal, az örökös vidámságoddal. Megcsodáltuk a kis kertedet, meghallgattuk a terveidet, és nagyon-nagyon reménykedtünk!

Nehéz Téged elengedni, nagyon fáj... de tudomásul kell vennünk, hogy már vár az égi óvoda... Legyél ott boldog!

A Zöld Zugoly és csapata nevében

Darvas Kata

Elnökségi hírek

Kedves Társaim!

Az elmúlt időszak sem volt könnyű. Az egyesületünkben (a civilség körében) történő folytonos változásokhoz, nehezítésekhez már-már hozzászokunk, s próbálunk úszni az árral. Ezek a nehézségek még szorosabbra kovácsolják a kapcsolatokat, egymásra kell támaszkodnunk. Rengeteg feladat van: operatív, szakmai egyaránt. Ez bizony olykor kimerítő, a hőség közepette megemberfeletti teljesítmény. Köszönöm a sokféle ügyben megszólított társainknak, hogy segítettek.

Voltak, akik egy-egy fontos szerződést elemeztek ki, voltak, akik gőzerővel szakmai anyagokat fordítottak egy projektzáráshoz. Közben egyeztettünk a Körlánccal, lenne-e helyük közöttünk, ha megszűnnek valamiképpen – vigaszt

nyújtottunk, meg lehetőséget. Vittük a régi projekteket, szerveztük a hagyományos programokat, az ügy iránti lelkesedésünk vitt minket több rendezvényre, meg Herman Ottózni, és új projektekről is tárgyaltunk a bennünket megkeresőkkel. Aztán sikeres pályázatot is írtunk, s nyertünk a Zöld Forrásból támogatást több régi-új programunk megvalósítására... Mindeközben június végéig kiköltöztünk a TIT-ből (csomagoltunk, új helyet kerestünk, ott egyeztetéseket folytattunk, átpakoltunk, elbúcsúztunk, lezártuk a Rogers Akadémiával az együttélésünket), s azóta próbálunk berendezkedni, igyekszünk elhelyezni a rengeteg kiadványunkat (állótöke!), eszköztárunkat, múltunk dossziéit, könyvtárunkat, kincseinket. Két kicsi raktárunk van! Az egyikben, dobozokban az állótöke és a múlt felcímkezve, a másik még nincs rendben, de ott tároljuk a mozgatható dolgainkat (mindenből valamennyit, hogy hozzáférjünk), meg persze oda kerül majd a nem használt, de értékes holmink átmenetileg. Az irodában vannak a „kéznél kell lenni” anyagok, munkaeszközök. Aki arra jár, kukkantson be! Elsősorban Györgyit kell dicsérni, ő majd továbbítja mindazoknak a köszönetet, akiknek ez kijár. Az átköltöztetéshez Prücsi biztosította ingyenesen az erdőszet kis teherszállítóját, az informatikai rendszer átszerelésében Hársas Oszi segített. Van még munka bőven, de már a „helyünkön” vagyunk.

Túl vagyunk egy sikeres Zöld Zugolyon, amit a lelkes fiataljaink vittek – Darvas Kata neveltjei, aki átadva ugyan a stafétabotot, még „hátról” segítette a rendezvény szervezését. Aztán megvalósult a Magosfa Alapítvánnyal összefogva egy rendkívül izgalmas Kicsik és nagyik tábor, ahol a nagyszülők és unokák tanultak, játszottak együtt sokat, sokféleképpen. S épp most készülünk Gyűrűfüre is egy Otthon az erdőben táborba, ahová két ZZ-ifjú is elkísér minket, hogy együtt fedezzük fel az erdőt a gyerekekkel. Nem izgulunk, mert tudjuk, hogy Fridrich Ági vár minket. Gyűrűfüre is hazamegyünk.

Azon töprengök olykor, honnan van mindehhez erőnk, hiszen nincs már Tóth Gyurink se. Mindenki máshol keresi a kenyerét, s „csak úgy” beletesszük az egyesületbe is magunkat, elvéve máshonnan, másoktól az időt, ugyanakkor adva, nyújtva megint másoknak örömet, meg sikerélményt, meg jó ügyek szolgálatát... Miért segít erőn felül Pólyi Zsuzsa nekünk? Nem fizetjük meg a vasárnapjait, meg az estéit, nem kap ingyenesen tőlünk telefont, bérletet – de tanácsot oszt, türelmesen magyaráz, próbál tanítani bennünket, s még kávéval is megkínál, ha nála járunk. Nincsenek válaszaim. Azt hiszem, vagy inkább remélem, hogy mindenki érzi – ha olykor meg is feledkezik róla –, hogy jó itt. Jó ez a társaság. Összetart minket valamilyen erő. A tenni akarás egy fontos cél érdekében, az együtt megélése valaminek, a „hasznos vagyok” felismerése.

Egy szomorú hírt is megosztok itt. Iván Zsuzsa, kedves társunk, az algyői csodateremtő, a tavalyi OT házigazdája nem kapta meg újra iskolavezetői

megbízását. Hiába szóltunk, hiába gyűjtött a szülők tábora aláírásokat mellette, hiába volt minden „ellenállás”. Zsuzsa 20 évi iskolavezetés után elbúcsúzott Algyőtől, az első iskolájától. Mérhetetlen szomorúság van bennem amiatt, hogy tehetetlenek voltunk, nem hallatszott a hangunk. Hagytuk, hogy ez megtörténhessen. Mintaszerű az, amit Zsuzsa véghezvitt, s nem tudom, miként lesz ereje bármihez – ami nem a folytatás, hanem az újrakezdés valahol, másutt. Keressétek, támogassátok!

Muszáj összekapaszkodnunk, hogy meglássuk a jót, a szépet, az érdekeset a nehéz idők közepette is, s kibírjuk, ha méltatlan helyzetet hoz a sors! Gyertek el az OT-ra! Éljük meg együtt, örömmel!

Saly Erika

Lesz

Országos Találkozó Kismaros-Börzsönyligeten!

Szeretettel várunk minden érdeklődőt az idei Országos (Szakmai) Találkozóra!

Házigazda: Magosfa Alapítvány

Helyszín: Kismagos Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Központ

2623, Kismaros, Láng u. 4.

www.kismagos.hu

Időpont: 2015. szeptember 18–20.

Szállás: 2623, Kismaros, Láng u. 4., Kismagos

A részletes közlekedési és egyéb tudnivalókat az előző hírlevélben olvashattátok, kérünk, nézzétek meg ott! Ami nagyon fontos, hogy egy **meleg hálósák** ne maradjon otthon, mert az éjszakák már hűvösek lesznek!

Tervezett program:

1. nap:

Érkezés délután 16 órától a szálláshelyre.

- Kenyértészta bedagasztása
- Magosfa és Kismagos bemutatása, környezeti nevelési eszközök szemléje és kipróbálása
- Kézműveskedés

18 órától kemencés kenyérsütés / pizzasütés

(folyamatosan) vacsora, „Terülj, terülj, asztalkám!”.

Beszélgetés, dalolás, tábortűz, esti séta a Csömöle patak partján.

2. nap:

7.30-tól: Reggeli

9–12.30 óra: Utazás Nagymarosra bérelt kisbusszal. A nagymarosi termelői piac meglátogatása, Zebegény tankert stb., Duna-part, kilátó

12.30–13.00: utazás Kismarosra

13–14 óra: Ebéd: Morgó étterem, Kismaros

14.00–14.30: utazás Királyrétre

14.30–15.30: Királyrét: a DINPI Hiúz-házának meglátogatása

15.30–17.30: Királyréti tanösvény bejárása

17.30–19 óra: Egyesületi örömeinkről, ügyes-bajos dolgainkról beszélgetés
(pl. Kicsik és nagyik: a Magosfa Alapítvány és az MKNE közös projektje)

19 óra: Bográcsvacsora a Kismagosban

20 óra: Kötetlen program (játék, tábortűz, éneklés)

3. nap:

Reggeli

9–12.30: Váci Kincskereső bejárása. Éhségcsillapító falatkák (helyi termék piacról), gyümölcs

Ebéd egyénileg, hazautazás.

Szeretettel várva a találkozást:
a magosfások és Saly Erika

Képzések

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet átadta az MKNE-nek „**Az Ökoiskola nevelési-oktatási program megismertetése („Egész iskolás” fenntarthatóság)**” című továbbképzés indítási jogát. A képzők közül többen egyesületünk szakemberei. A Továbbképzési Jegyzékbe kerülést követően a pedagógusok számára korlátlan alkalommal indíthatjuk a képzéseket, amennyiben igény és pénzforrás lesz rá. Kérjük, terjesszék a hírt, s ha van rá érdeklődés, jelezzétek!

„Kicsik és nagyik” képzés

Az előző hírlevélben a „Kicsik és nagyik”– generációk közötti tanulás a fenntarthatóságról c. képzést 2015. szeptember 11–13. időpontra hirdettük meg. A nyár folyamán beadtuk az Oktatási Hivatalba a képzés akkreditálásának alapítási kérelmét, amíg ennek eredménye meg nem érkezik, a képzést elhalasztjuk. Utána viszont reményeink szerint (30 órás) akkreditált képzést fogunk tudni tartani!

Emlékeztetőül: A képzés célcsoportja: pedagógusok és idősek otthonában dolgozók. A képzés célja, hogy a résztvevők önállóan is tudjanak gyerekek és idősek részére fenntarthatósági programot tartani.

A képzést tartják: Saly Erika, Neumayer Éva, Sólyom Barbara, Victor András

Volt

Zöld Zugoly 2015 nyár

Nyáron ismét két alkalommal nyújtott programokat széles közönségnek a Zöld Zugoly csapata.

A 25. jubileumi Művészetek Völgyében hetedik alkalommal, és a Wienerberger téglaiipari cég családi napján harmadik alkalommal.

Mindkét lehetőségnek nagyon örülünk, mert az újbóli felkérések azt jelzik, hogy szerethető és érdeklődésre számot tartó a programunk. A folytatás is körvonalazódik. Ez persze nagy kihívás, mert évről évre meg kell újulnunk, miközben teljesítenünk kell az eredeti küldetésünket, a legkülönbözőbb életkorú és műveltségi szintű látogatók szemléletének

formálását. Megszerettni velük a természettudományokat, és terelgetni őket egy fenntartható életvitel felé a hétköznapiakban.

A Művészetek Völgyében idén nagy változások voltak az új fesztiválmenedzsment miatt. Az eddig több faluban tevékenykedő civil zöldeket a szervezők egy közös helyszínre tették. Ez számunkra azt jelentette, hogy Taliándörögdről Kapolcsra kellett költöznünk a programunkkal. (Társaink az MTVSZ, BFNP-Geopark, MME voltak.) Sok bizonytalanság volt abban, hogy az új helyszínen hogyan fogunk tudni együttműködni, elférni, jó lesz-e a szokásos programunk, hol lesz a szállás, étkezés stb.

A változás szerencsére sok pozitívumot is hozott. A kis csapattal kiértékeltek a tíz napot, és egyértelműen az új helyszínre, a kapolcsi Faluházra tettük le a voksunkat. (A szállás továbbra is Dörögdön volt, a szokásos helyen, ami nagyon fontos a csapatnak.)

A másik változás, hogy a lebonyolítást a helyszínen nagyrészt átvették a fiatalok, az én szerepem a kapcsolattartás, a felkészülés koordinálása, a pályázati dokumentáció lett. Az ifjak részéről a szervezésben Hortobágyi Julcsié volt a főszerep, de mivel a csapat most már többnyire egyetemista vagy főiskolás, a vizsgaidőszakban igencsak szükségük volt a segítségre.

Minden évben valami új témával jelentkezünk, az idei (új) téma a méhek, ill. a rovarok voltak. Készült rovarszálló és hozzátartozó posztterek, kvízek. (Ezeket majd a Módszerkosárban megosztom veletek.) András és Tamás előadásainak egy része is ezzel a témával foglalkozott (Vásárhelyi Tamás: A világ a rovarok szemével, Victor András: A méhednek gyümölcse).

Mérsékelt volt az érdeklődés a „re-ékszerek” készítése, a kavicsfestés iránt, viszont a papírmárványozás és a Herman Ottó-tanösvény továbbra is nagyon népszerűek. Ebben az évben négy veszprémi környezetmérnök hallgató töltötte nálunk a nyári szakmai gyakorlatát önkéntesként, és főleg a Herman Ottó-tanösvényen fogadták a látogatókat. Szuper munkát végeztek!

Nyilvánvalóvá vált, hogy az új körülmények között, jövőre változtatnunk kell a programunkon. A munka már szeptemberben indul mind a fesztivál, mind az MKNE szintjén.

A Wienerberger családi napon egyértelműbbek az elvárások, a sok gyerek és szülő tudatosan keres minket. Folyamatos és nagy az érdeklődés. Itt Hársas Éva és teljes családja FIMO-zik is a gyerekekkel (kisüthető színes gyurma). Élmény nézni Éva két unokáját, amint az asztal túloldalán ülő kortársaikat tanítják a figurák elkészítésének fortélyaira.

Idén sem maradt sok ideje Vásárhelyi Tamásnak szusszanni egy kicsit! Furfangos természetismereti játékaival mágnesként vonzotta a gyerekeket, Yeti (Szilágyi Dani) volt ismét a „varázslósegéd”. Kun Margit eközben főleg a legkisebbekkel ismertette meg a Herman Ottó-tanösvény játékeit.

Hegedűs Andi, Moravec Martina, Takács Viki az ALU-ékszerekészítés mellé „továbbképezték” magukat, és egy új papírhajtogatós technikával bővítették a kínálatunkat.

Grossmann Erika kísérletei, az elefántfogkrém, a tűzhányó és egyebek mindig sikert aratnak, és remélhetőleg egy kis szimpátiát keltenek a kémia tantárgy iránt.

Köszönet a ZZ-csapat minden tagjának a sok-sok munkáért!

Köszönet az elnökségnek, hogy a sikeres Zöld Forrás pályázattal biztosították az anyagi háttérét a fesztiválon való részvételünknek.

Köszönet Pólyi Zsuzsának a folyamatos és türelmes segítségéért a papírmunkában, a pályázat elszámolásában.

És köszönet a Wienerberger cégnek a lehetőségért és az egyesületnek nyújtott anyagi és tárgyi támogatásért.

Darvas Kata

Csíkos Hátú Vadmalac Természetfűrkésző Tábor

Kicsik és nagyik részére

Egy táborozó testvérpár beszámolója:

Nagyon vártuk a Csíkos Hátú Vadmalac tábort, mert régebben is nagyon jó volt, és kíváncsiak voltunk, hogy mennyiben fog ez a kicsik és nagyik tábor különbözni a régebbiektől.

A tábor nagyon tetszett, és örültünk az új programoknak.

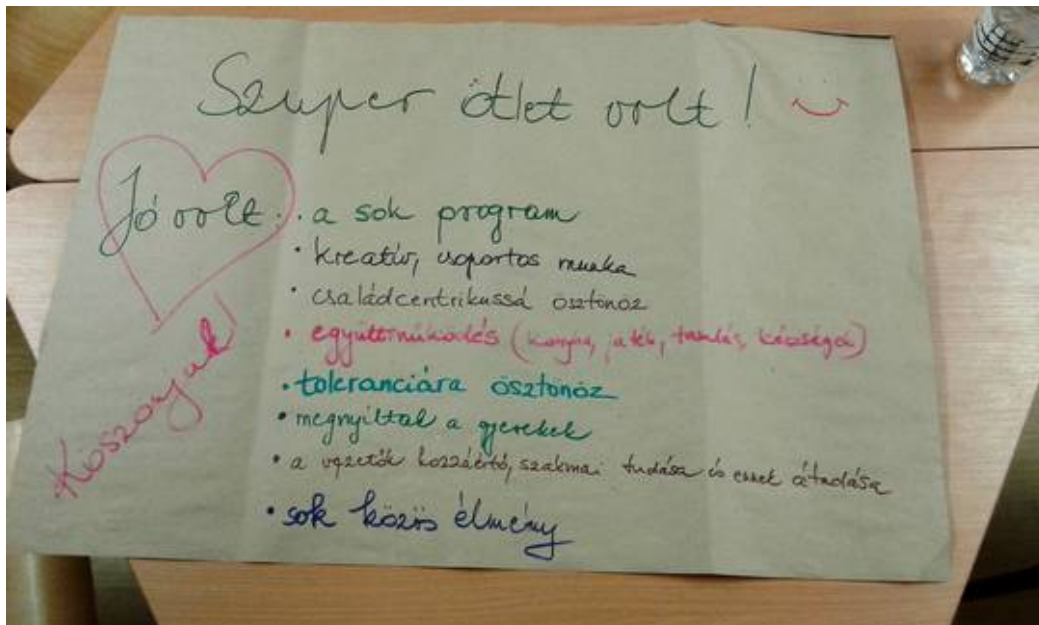
Idén a délutáni foglalkozások keretében kipróbálhattuk többek között a környezetbarát mosást, valamint tulipános ládikát festettünk és növényi tintát készítettünk.

Délelőttöként az erdőben sétáltunk, meglátogattuk a Kacár tanyát, és fürödtünk a Dunában.

Nagyon reméljük, hogy jövőre is lesz ilyen tábor!

Pokol Sára és Bori

És a nagyk véleménye a táborról:

Gyors ízelítő képek a táborról:

<https://goo.gl/photos/6BozXXKEL37FR9Zj8>

Otthon az erdőben tábor (egy táborlakó szemével)

A 2015-ös tábor Gyűrűfűn, az első magyar ökofalvak egyikében került megrendezésre az IKEA támogatásával.

Ötnapos tábori életünk első tizenkét órája az ismerkedés jegyében telt. Miután ki-kí a maga módján megérkezett és körülnézett a tábor területén, vendéglátónk, Fridrich Ágnes ismertette a hely szabályait. Ezután egy játék és névkártyák segítségével tanultuk meg egymás nevét, majd a kis csoportok megalakulására került sor (Ökobékák, Ökomókusok, Tsigák). A csoportok megállapodást kötöttek a tábor működését segítő. Ezt követően szétszéledtünk, hogy felderítsük Gyűrűfűt és öröm-bánat térképet készítsünk róla. A hosszú nap és az ízletes vacsora – kemencében készített, saját formázású kenyérlángos – után még a tűz körül üldögélhattünk vagy a jurták egyikében újra meg újra átrághattuk magunkat a nap eseményein.

Másnap András bácsi furulyaszóval ébresztett minket, a csapat nem kis felháborodására fél nyolckor. Mire kikászálódtunk a hálósákokból és felöltöztünk, az eső is esni kezdett, ráadásul délig nem állt el attól a szándékától, hogy bőrig áztat bennünket. Így aztán csak délután tudtunk útra kelni, miután első ízben tapasztaltuk Gizi néni elképesztő főzőtudományát. Utunk során több növényvel is megismerkedtünk. Az Isten-kút elnevezésű forrásnál játékok segítségével ismertük meg a víz és az erdő kincseit. Miután visszaértünk a táborba, az Ökobékák csapata kezdte a lovaglást, a többiek játszottak. Vacsora, pásztortűz és fürdés után mindenki visszavonult.

Szurdán újabb záporosó esett, és bár hamarabb abbamaradt, óriási sártengert hagyott maga után. A reggelit befejezve, Ági néni vezényletével elindultunk Almáskeresztúrra, ami nem volt könnyű a lejtőkkel és a csúszós, néhol beszakadó úttal küszködve. A sárdagasztás közben nagyokat nevtünk, a ránk tapadt sarat pedig néha botokkal ügyeskedve szedtük le. Utunk a Kaba tanyára vezetett, ahol Lamin fogadott minket szívélyesen. Az általa készített ebéd – pitába csavart zöldségek és grillezett kecskesajt – elkészültéig az állatokban gyönyörködhattunk. A kiadós étkezés után a felesége megtanított minket az olajfestésre, és miután mindenki megalkotta saját festményét, lefotóztuk az összképet. A visszaúton a csoportoknak meg kellett keresni a vacsora alapanyagainak egy-egy „jelképét” térkép segítségével. A tejfölt csak másnap találtuk meg! (A vacsora bundás kenyér volt.) Este a másik két csapat lovagolt.

Csütörtökre már egészen megszoktuk az ébresztés idejét. Reggeli után rendet tettünk a jurtákban, ami már igazán szükséges volt, mert lépni sem lehetett. Utána forgószínpadszerűen íjászkodtunk, fából medált csináltunk és karkötőt fontunk. Délután sétáltunk az erdőben, megállapítottuk, hogy természetközeli. Kiállítást rendeztünk képkeretekkel jelölt szépségekből, majd megkerestük a fatestvérünket. Visszaérve elfáradtunk az ökoháborúban a nagy csaták közepette. Az éjszakai bátorságpróbától sem rettentünk meg, habár volt, aki az elején egy kicsit félt. Megvizsgáltuk a csillagokat (mind a helyén volt!), és amikor lefeküdtünk, még hosszan beszélgettünk a táborról.

Pénteken kicsit nyűgösen keltünk, tudván, hogy eljött a búcsú ideje. Sokan már reggel összepakoltak. Reggeli után nekivágtunk a Szent László tanösvénynek, és amikor visszaértünk, visszatekintettünk a tábor eseményeire és értékeltük. Megkaptuk az egyéni emléklapokat is. Ezek után nem volt más hátra, mint nehéz szívvel elbúcsúzni társainktól.

Saly Eszter

A tábort szervezték, vezették: Fridrich Ágnes (Gyűrűfü), Victor András, Saly Erika. Segítőink voltak az ifik: Körömi Emese (Mesi), Grossmann Erika (Gera), Szilágyi Dániel (Yeti).

Szülők és néhány táborlakó visszajelzése:

„Esztí nagyon sokat mesélt a táborról, úgy tűnik, jól érezte magát. Nagyon sok szép dolgot hozott magával, és az énekeket is megosztotta velünk. Kullancsot nem találtunk benne. Köszönjük a lehetőséget, sok élménnyel gazdagodott.”
(Mármarosi Esztí anyukája)

„Ilyen tábort még nem láttam, pedig már jó néhány éve dolgozom Gyűrűfűn! Ennyi programot, s ennyit foglalkozni a gyerekekkel...” (Gizi néni, aki istenien főzött)

„Drága Erika! Sajnálom, hogy személyesen nem köszönhetem meg azt az élményt, amiben Hellának része volt! Nagyon jól érezte magát. Azt mondta, ha lesz jövőre is ilyen tábor, akkor már most foglaljam le a helyét, nehogy kimaradjon belőle!☺ Köszönöm.” (Hella anyukája)

„Köszönjük a lehetőséget! Nagyon jól érezték magukat a lányok, jövőre is szívesen mennének... Somogyban nézzük a Holdat – mint a táborban...” (Kata, Fanni anyukája)

„Minden tetszett.”

„A jókedv a csapat érdeme volt, így az tetszett a legjobban.”

„Ez volt a legjobb táborom a nyáron!”

„Nagyon jó volt megint a tábor, és szeretném, ha máskor is lenne.” (Ábel)

„Nekem a társaság tetszett a legjobban, és remélem, jövőre is ez a csapat jön el.”

„Az tetszett a legjobban, hogy sikerült barátokat találnom!” (Hella)

„Nagyon jól éreztem magam, és rengeteget szórakoztam. Nagyon tetszettek a nagy túrák és az ökoháború, és persze minden más is.☺” (Rozi)

„Király tábor volt, szerintem legközelebb is lehetne jurtaiban vagy sátrakban aludni, mert nagyon jó ötlet volt!” (Fanni)

„Nagyon jó tábor volt, nekem nagyon tetszett az ökoháború és a csillagászat.”

...és így tovább... vegyesen 8–14 évesek visszajelzései... ☺ és a szülőké...

Saly Erika

Tagjaink írták

Kedves Óvodapedagógus Kollégáim!

Halljátok a kis puli csaholását?

Ez egy hívó szó. Hívlak, invitállak benneteket, hogy alakuljon meg az MKNE Óvodai Munkacsoportja.

Cél, hogy kerüljünk kapcsolatba és tartsuk a kapcsolatot azért, hogy ismerjük meg és segítsük egymás munkáját. A csapatban való munkálkodás mindig érdekesebb és eredményesebb, mint amikor magunkban vagyunk.

Nagy feladatunk van. Meg kell nyernünk és ki kell nevelnünk az újgenerációs környezeti nevelőket.

Motiválnunk kell az ifjú óvodapedagógusokat. Segítenünk kell, hogy elinduljanak és sikeresek legyenek.

Ugye neked is van sok tapasztalatod, amit át tudnál adni? Vagy ha kezdő vagy, akkor szívesen jönnél és hallgatnád a bevált dolgokat?

Remélem, hamarosan felveszed velem a kapcsolatot és te is a csapatunk tagja leszel.

A többi remek dolgról már személyesen beszélgetünk.

Elérhetőségem:

E-mail: jantnerneoili@gmail.com

Telefonszámom: 20-354-3448

Üdvözlettel:

Jantnerné Oláh Ilona

MKNE választmányi tag

A Baranyai csoport őszi hírei – 2015

Németh Ibolya – Bia – Cserkúton a Mecsek Zöldút Egyesülettel tovább zöldíti magukat és a környékbelieket. Továbbra is nagy népszerűségnek örvend a Holdtölte túrájuk, amit minden hónapban meghirdetnek a megyében.

A kővágószőlősi iskolások ökotáborában is segítettek a programok lebonyolításában, eperlekvárt főztek közösen, amiből mindenki hazavihetett egy üveggel, erdei kiránduláson jártak, és mindennap a helyi termékekből készített

ételeket ették. Idén is megrendezték a Porcsin Pikniket, ahol népszerűsítették a vadon termő ehető növényeket, madárlesen jártak, és elkirándultak a római villához is. A Tamásiban megrendezett Vadász fesztiválon egy életnagyságú dámvadat öltöztettek fel újrahasznosított PET-palack tálkával, melyben a tagok által készített erdei falatkákat kínálták. Jártak a Művészetek Völgyében a Herman Ottó Intézet szervezésében, elkóstoltattak egy nagy bogrács gazlevest, meg húsz kiló kencés kenyeret, és a résztvevők kipróbálhatták vicces játékaikat, köztük a különleges bringákat: pl. hátrafele tekered és előre megy, jobbra kormányozol és balra megy, hullámszik... Mondanunk sem kell, szem nem maradt szárazon. Kővágótötösön a helyi civilek felkérésére végigpontozták a falu házait, hogy zöldutas vélemény segítségével ítélhessék oda a „Tiszta udvar, rendes ház” táblákat. Írtak egy pályázatot is, amivel szeretnék elnyerni a „Magyarország legízletesebb úticélja” címet – szurkoljunk nekik, és ha az OMEK-en (Országos Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár) jártok szeptemberben (szept. 23–27.), térjete be hozzájuk. Az OMEK-ról bővebben a www.omek.itthon.hu honlapon olvashattok.

2014 novemberében vette kezdetét a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karának TÁMOP 4.1.2. B számú pályázata Pécs Tanuló Város – Tanuló Régió Fórum címmel, mely arra vállalkozott, hogy feltérképezze a lehetőségeket szektorközi partnerség kiépítésére, amelyek növelik az egész életen át történő tanulás változatos formáit a különféle tanulói rétegek körében. A program keretében 3 műhelyben – Atipikus/Non-formális tanulás, Iskola és környezet, Inkluzív pedagógia – befogadás és hátrányos helyzet – dolgoztak a projekt résztvevői 2015 májusáig. A projektzáró konferenciára 2015. június 11-én került sor, ahol a műhelyek koordinátorai számoltak be a közös munkáról, majd a műhelyrésztvevők mutatták be jó gyakorlataikat. A projekt egyik célja a pécsi és Pécs környéki pedagógusok oktató-nevelő munkájának segítése egy elektronikus fórumon keresztül. Ezen honlapon kerültek megosztásra a szakmai műhelyek résztvevői, elérhetőségeik és jó gyakorlataik is. Bár ez a honlap regionális szerveződésű, mégis jó ötletet nyújthat minden oktatással, neveléssel foglalkozó számára. A honlap elérhetősége: www.tanulo-varos-regio-pecs.hu

Nagy örömünkre a megye számos iskolája és óvodája él a Svájci–Magyar Együttműködési Program „Égig érő tanterem” pályázat adta lehetőséggel, és vesznek részt erdei óvodai és erdei iskolai programokon a megye több erdei iskolájában. Jó látni, hogy a megye pedagógusai fontosnak tartják az iskolán kívüli környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési programokat, időt és

energiát nem kímélve írják a pályázatokat és viszik a gyerekeket erdei iskolákba, táborokba.

FIGYELEM! Ezúton is szeretnénk eljuttatni a hírt minden óvodához, iskolához és kollégához, hogy 2015. augusztus végén kerül kiírásra a program utolsó pályázati periódusa, melyben 2016 tavaszára pályázhatnak majd az érdeklődők. A pályázatról bővebben a www.kokosz.hu honlapon lehet tájékozódni.

Idén 19. alkalommal kerül megrendezésre az Erdők Hete rendezvénysorozat (szeptember 28. – október 4.) az Országos Erdészeti Egyesület Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály tagjainak szervezésében. Az országos programokról a www.oe.hu honlapon lehet majd olvasni.

Mi is nagy lendülettel készülünk az Erdők Hetére. Október 3-án sok szeretettel várjuk Sás-völgybe a megye alsó és felső tagozatos tanulóit, érdeklődő családait, baráti társaságait egy erdőjárással egybekötött, vidám és tanulságos játékos túraversenyre. Az erdészet fontosnak tartja, hogy gazdasági feladatai mellett közjóléti szerepvállalásáról, valamint az ezen a területen elért eredményeiről is tájékoztassa a térség lakóit.

A programról bővebben a www.mecsekerdo.hu honlapon lehet olvasni.

Programjainkról folyamatosan értesítettük, értesítjük a Baranyai csoport tagjait.

Scheitler Adrienn

Visszaemlékezés egy tizenegy évvel ezelőtti eseményre

Jane Goodall levele

Jane Goodall 2003. december 17-én saját kezűleg írt levelet a Magyar Környezeti Nevelési Egyesületnek (azután, hogy magyarországi előadásán Vásárhelyi Judit felkérte, legyen tiszteletbeli tagunk). A képeslapon csimpánz anyja tartja karjában kicsinyét.

Látható az interneten is: www.janegoodall.org

„Csodálatos volt Önnel találkozni. Nagyon köszönöm a csoportjuktól kapott kitüntetést. Nagyszerű volt magyarországi látogatásom – csak túl rövid, csupán két nap! Ebből is 5 órát az úton töltöttem (Pécsről Budapestre és vissza), s ez még csökkentette az ott töltött időt. Azonban kiváló emberekkel találkoztam, és

azt remélem, hogy a *Rügyek és Gyökerek* mozgalom Magyarországon is növekedni fog, partneri kapcsolatokat teremt, továbbá, hogy lehetőségem nyílik gyakrabban visszatérni Önökhöz. Maradjunk egymással kapcsolatban Berthold Erzsébet útján. Még egyszer köszönöm, sok szerencsét, az Önök Jane Goodall-ja.”

Jane Goodall 2015 júniusában újra Magyarországra látogatott!

Dr. Goodall csimpánzkutató, primatológus, író, 1977-ben alapította meg a Jane Goodall Intézetet. Az intézet azóta számos országban folytatja Jane Afrikában megkezdett kutatásait, foglalkozik a csimpánzokkal és élőhelyük védelmével is.

Az intézet legfontosabb feladatai:

Az új, közösségközpontú természetvédelem megalapozása

Az afrikai fejlesztési programok

A Rügyek és Gyökerek (Roots & Shoots) környezeti nevelési világhálózat kialakítása

A Roots & Shoots (R&S) hálózat a Jane Goodall Intézet gyerekeket és fiatalokat összefogó képzési és nevelési programja.

Célja, hogy a fiatalokat cselekvésre ösztönözze, és így lehetőséget adjon számukra, hogy a környezettudatos életmód alapjait tapasztalati úton sajátítsák el.

A R&S hálózatban a gyerekek csoportokban tevékenykednek. Minden egyes R&S csoport a saját országa adottságainak megfelelő helyi programokat tervez és valósít meg. (Szakdolgozatomban összehasonlítottam a különböző országokban működő intézetek, csoportok munkáját, tevékenységeit.)

A világon jelenleg közel 100 országban több mint 8000 R&S csoport dolgozik aktívan!

Jane Goodall alapgondolata: „A mélyben kúszó gyökerek átszakíthatatlan hálója szilárd alapot alkot. A friss rügyek kicsinynek tűnnek, de hogy elérjék a fényt, akár még a falat is áttörik. Képzeld csak el, hogy e falak azok a gondok, melyekkel mi magunk terheljük meg a bolygónkat. Száz- és százezer gyöker és rügy, száz- és százezer ember szerte a világon áttörheti ezeket a falakat. **Meg tudod változtatni a világot!**”

http://janegoodall.hu/projektek/roots_and_shoots/mi_az_a_roots_and_shoots

Kispesten, a **Vass Lajos Általános Iskolában** Jane korábbi látogatása nyomán 2010-ben alakult meg a „**Kispesti Csimpánzok**” nevű csoport. Ebbe a csoportba mindig az aktuális, többnyire felső tagozatos diákok kapcsolódnak be különféle akciókkal, programokkal. Ilyen volt pl. a csimpánz-örökbefogadás, újrátáskafestés, békamentés, ló- és kutyamenhelyek rendszeres látogatása és támogatása, faültetés, műsorok készítése, kiállítás szervezése stb.

<http://www.vassl-bp.sulinet.hu/index.php?menuitem=ZG9rdW1lbnR1bW9r>

Fenntarthatóságra nevelés R&S kapcsolat (prezentáció)

A Kispesti Vass Lajos Általános Iskola R&S csoportja idén is meghívást kapott a Magyarországi Jane Goodall Intézettől két helyszínre is. Örömmel vállalkoztunk ezekre a feladatokra, bár Jane látogatása a nyári szünidő első napjára esett. Így nem volt egyszerű sem a szervezés, sem a felkészülés.

Délelőtt a Nagykövácsiban működő Amerikai Nemzetközi Iskolában mutatkozott be iskolánk képviselőjében a hetedikes diákok R&S csoportja. Este pedig a MOM Kulturális Központban a „kicsik” (negyedikesek!) néptánc- és balettcsoportha tartotta a rendezvényt megnyitó műsort és Jane születésnapra köszöntését.

Több szakember és lelkes szülők is segítettek a programok megvalósítását: Ilyés Anita és Kovács Péter tanítók, Földi Fruzsina és Szemán Barnabás tánctanárok, Csűrös Katalin, Silling Laura és Kurucz József szülők.

Mindkét programról az illetékesek, tehát a *Kispesti Vass Lajos Általános Iskola* diákjai számolnak be.

„Dr. Jane Goodall világszerte ismert főemléskutató, ENSZ békenagykövet és aktivista 2015-ben Magyarországra látogatott. A Kispesti Vass Lajos Általános Iskola 4/a osztályának tanulói országunk bemutatásával (somogyi néptánc) és egy meglepetés produkcióval (balett) készültek. Dr. Goodall előadásának címe azonos volt nemrég megjelent könyve, a „Remény magvai és gyümölcsei”-vel.

Az előadás témája a génmódosított termények ártalmassága volt. Szóba került a Roots & Shoots mozgalom is. Rajta kívül rövid előadást tartott prof. dr. Urs Niggil is. Jane Goodall rendkívül érdekes előadása után minden előadó ajándékban részesült.”

Csontos Flóra (4/a osztályos tanuló)

„Jane Goodall, az angol etológus, antropológus és primatológus még 81 évesen is járja a világot. Nemrég Magyarországra is ellátogatott, pl. az itteni Amerikai Nemzetközi Iskolába. Itt még a házigazda iskolán kívül három másik iskola is jelen volt (köztük a Kispesti Vass Lajos Általános Iskola is, dr. Szentpétery Lászlóné, Marianne néni vezetésével), akik mind a Roots & Shoots (Rügyek és Gyökerek) csoport aktív tagjai. Ebben az elnevezésben a rügyek minket, azaz a fiatalokat, a gyökerek pedig az idősebbeket szimbolizálja. (Az idősebbek átadják a tudásukat a fiataloknak.)

Mikor megérkeztünk, egy nagy tornateremben ültünk le, és izgatottan vártuk, hogy Jane megérkezzen. A beszéde során sok új dolgot tudhattunk meg róla, de természetesen mi is utánanéztünk az életének még az iskolában. Miközben beszélt, végig ott ült előtte két kedves gyermekkori plüssállata. A végén elmondta mindkettőről, hogy mikor kapta, és még egy kis poént is fűzött hozzá. Elmondta azt is, hogy az év 365 napja közül körülbelül 300 napot tölt azzal, hogy utazzon, és ezzel átadja a tudását és tanácsait a fiatalabbaknak. Jane sokat beszélt a környezetvédelemről és annak fontosságáról is. Nem véletlen, hiszen jelmondata is ebből ered: „You can change the world!” (Meg tudod változtatni a világot!).

Ezek után egy kisebb tornateremben már mi, a meghívott iskolák tanulói tartottunk előadást, a Roots & Shoots csoportunkról, iskolánkról és iskolán belüli természetvédelemmel kapcsolatos programjainkról. Miután mindenki bemutatta az előre elkészített prezentációját, mindannyian készíthettünk közös fényképet Jane-nel, hogy megörökíthessük ezt a különleges napot.

Mindannyiunk számára nagy megtiszteltetés volt a találkozás Jane Goodall-lal. Ezúton is köszönjük osztályfőnökünknek, Marianne néninek ezt a különleges lehetőséget:

Battonyai-Fehér Tamás, Engel Marcell, Horváth Zsófi, Ivicze Botond, Lehoczki Laura, Molnár Vendel, Varsányi Lilian, Vass Rita, és én magam, a cikk írója.”

Bándoli Anna (7/b osztályos tanuló)

A két rendezvényt összefoglaló videó elérhetősége:
<https://www.youtube.com/watch?v=zQ9XzoeNgNo>

dr. Szentpétery Lászlóné (tanár)

Projektek

Erdei óvoda, erdei iskola szakmapolitikai ajánlás készítése

Nyár folyamán nagyot lépett előre Az „Égigérő tanterem” projekt keretében a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) megbízásából készülő erdei óvoda, erdei iskola szakmapolitikai javaslatcsomag fejlesztése. Elkészült négy háttér tanulmány, tizenegy szakértői interjú, és lezajlott négy fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetés. A tapasztalatok alapján jelenleg készül az online kérdőív, mely az ország összes óvodájába és iskolájába el fog jutni szeptember második felében. A kérdőív segítségével minden magyarországi nevelési-oktatási intézmény kifejezheti az erdei óvodákkal, erdei iskolákkal kapcsolatos gondolatait. A kutatás célja feltárni, hogy milyen tényezők segítik és melyek gátolják az erdei óvodák és erdei iskolák szervezését.

Kérjük az MKNE tagjait, hogy a kérdőívek kitöltésével járuljanak hozzá a kutatás sikeréhez. A kérdőív elérhetőségét szeptember második felében külön e-mailben fogják megkapni az MKNE tagjai.

A kutatási adatok alapján október folyamán oktatáspolitikai javaslatok készülnek. A javaslatok megvitatására az őszi folyamán két műhely keretében kerül sor. Véglegesítésük ez év végéig a műhelyeken elhangzottak és a projektben részt vett szakértők visszajelzései alapján történik meg.

Varga Attila

LENA

Nagy örömmel jelzem Felétek, hogy sikeresen lezártuk a LENA projektet, elfogadták a beszámolómat, melyet Pólyiné Jekli Zsuzsával állítottunk össze. Az osztrák partner jelezte, hogy hamarosan utalja bankszámlánkra a költségeinket fedező összeget, melyet az egyesület előlegezett meg a projekt sikeres végrehajtása érdekében. Köszönjük a nagykanizsai közreműködők hathatós segítségét, mellyel hozzájárultak a projekt indikátorainak, szakmai célkitűzéseinek megvalósításához. A Zalaerdő a természetközeli programokhoz biztosított helyszínt, támogatást. A győri Reflex Egyesület támogatása is szükséges volt a projekt megvalósításához, köszönjük. Az erdőhöz és a kisvasúthoz tartozó módszertani füzet nyomtatott változata kis példányszámban készült, így a letölthető változat garantálja, hogy minél többen használhassátok:

http://le-na.eu/hu/forest_experience

http://le-na.eu/hu/eco_train

Az Erdő Élmény bárhol használható, kezdődik az ovi/suli, ne habozzatok használni!

Munkátokhoz remek időt, érdeklődő fiatalokat kívánok! Köszönet Mindenkinek, aki részt vett a projektben!

Újszászi Györgyi

Versek, szépségek

Rátaláltam KAF-ra, megosztom Veletek az egyik versét. (SE)

Kovács András Ferenc (KAF):

ŐSZI-TÉLI DALLAMOK

Ki nyárból őszebe ballag át,
Sugárból szőne balladát –
Fölötte tépett, őszes ég,
Vörösbe tévedt szőkeség.

Ki őszből télbe lépeget,
Lehelne szélnek éneket –
Fölötte köd, hó, szent hideg,
S a dallam sem szól senkinek.

Ki tél s tavasz felé megyen,
Miért töprengjen éneken?
Örökre úgyse tartana
Fölötte dal, se ballada.

Közérdekű

Iroda hírei

1. Új irodába költöttünk!

Irodánk új helyszíne, új postacíme: ETELE Irodaház, 1119 Budapest, Etele út 59–61. (1. emelet, 113-as szoba)

Figyelem! Postacímünk is az új iroda címe!!! Kérünk mindenkit, hogy erre a címre küldje a leveleit!

A közjegyzésen elfogadott új székhelycím – *ami nem azonos az iroda címével* – bejegyzés alatt van. Amíg nincs bírósági végzés, addig a **számlacímünk változatlan**: 1113 Budapest, Zsombolyai utca 6.

Az új iroda és a kis raktárhelyiségek rendjének kialakítása folyamatban van. Az átszervezés miatt az iroda átmenetileg még zárva tart. Telefonon vagy e-mail-ben történő, előre egyeztetett időpontban tudunk továbbra is rendelkezésre állni.

Az iroda nyitva tartása változni fog a jövőben. A változást a honlapon jelezzük.

Az iroda megközelítése: a 4-es metróval – a Keleti pályaudvar felől – a „Bikás park” metróállomásig, onnan 5 perc séta (át lehet sétálni egy jó piacon!). Irodánk az Etele út és a Bártfai utca sarkán, az MTA irodaházában található. Parkolni is jól lehet.

2. Adatbázisunk frissítése

Egyesületünk elkezdte tagi nyilvántartó adatbázisának frissítését. Ebben a munkában számítunk mindenki közreműködésére: kérünk, hogy segítsd erre a feladatra felkért munkatársunkat, Nagy Barbarát (nagy.barbara@mkne.hu)!

Azokat a tagokat, akiket elektronikus úton nem sikerült elérnünk, vagy adataik frissítését a levélben kiküldött linken nem tudták elvégezni, egyenként, személyesen kell felhívni a közeljövőben, telefonon.

Megértéseket köszönjük!

3. Változás!

Irodánk adminisztrációs munkatársa, Tóth György új munkahelyen dolgozik júliustól. Hiányzik nekünk, de megértettük döntését, miszerint tovább kellett

lépnie ahhoz, hogy fejlődhessen. Találkozni fogunk vele a jövőben is, hiszen aktív tagunk marad, s választmányi tagként is segít bennünket. Köszönjük eddigi munkáját!

Az egyesület operatív feladatait átmenetileg az elnökség tagjai látják el Pólyi Zsuzsa pénzügyi munkatársunk mellett.

4. Tagdíjak!

Köszönjük a befizetett tagdíjakat. Bárd Edit segítségével köszönhetően nagyon nőtt a befizetési arány (2015. július 31-ig 46 befizetés volt, köztük 7 családé). Ne feledjétek, hogy az Alapszabályunkban meghatározott átutalási határidő minden év június 30.! Sajnos, aki két éven át elmulasztja ezt a kötelezettségét, annak automatikusan megszűnik a tagsága.

Saly Erika

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Tördelés: Szekeres Tamás
Postacím: 1119 Bp., Etele út 59-61.
Honlap: www.mkne.hu

Iroda: 1119 Bp., Etele út 59–61.
Tel.: 06/1-321-4796; 06/20-4949-469
E-mail: mkne@mail.datanet.hu
Fogadóórák: előzetes egyeztetés alapján